

TÜRKİYE SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

**TÜSİAD
YÖNETİM KURULU ÜYESİ
ŞADİ GÜCÜM'ÜN
TÜSİAD - BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
DIŞ POLİTİKA FORUMU'NUN
“KIBRIS'IN GELECEĞİ VE AB ÜYELİĞİ”
TOPLANTISI KONUŞMASI**

**30 OCAK 2003
LEFKOŞA**

Değerli Konuklar,

Türkiye'nin gündeminde son zamanlarda yoğun tartışmalara neden olan AB üyeliği yolunda Kıbrıs'ın geleceğinin ele alınacağı bu seminere hoşgeldiniz. Kıbrıs Üniversitesi'ne bu toplantıyı düzenlememizde bize sağladığı mekan için çok teşekkür ederiz.

1963'ten 2003'e geçen 40 yılda Kıbrıs, Türk dış politikasının en önemli gündem maddelerinden birini teşkil etmiştir. Adadaki Türk toplumunun 1963'ten itibaren çektiği acılar 1974 hareketiyle son bulmuş ve ada 28 yıldır süregelen barış ortamına kavuşmuştur.

Adaya barış, Türkiye'nin uluslararası anlaşmalardan doğan haklarını kullanmasıyla ve bu uğurda siyasi, ekonomik ve askeri izolasyonu göze almasıyla gelmiştir. Türkiye'nin bu konudaki tüm tezlerine rağmen 1974'ten sonra adada oluşan fiili durum uluslararası hukuk tarafından tanınmamış, ve daha da kötüsü Kıbrıs Türkleri, gerek uluslararası ambargo neticesinde gerekse ekonomi politikalarının yanlış uygulanması sonucunda, arzu edilen refah düzeyine kavuşamamışlardır.

Ekonomik açıdan Türkiye'ye bağımlı bir görüntü çizen ve Güneyle arasındaki farkın –dış faktörlerin de etkisiyle- gün geçtikçe açıldığı Kuzey Kıbrıs'ın ikili görüşmelerdeki pozisyonu ister istemez zayıflamıştır. 1974 hareketinden sonra geçen süre içerisinde toplumlararası görüşmelerde masaya plan, fikirler dizisi, çerçeve antlaşması adıyla bir çok öneri getirilse de gerek Rum, gerekse Türk tarafının farklı hassasiyetleri bir çözüme ulaşılmasını engellemiştir.

Güney Kıbrıs'ın Avrupa Birliği'ne tam üyelik müracaatı Kıbrıs sorunun gelişiminde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Kabul etmek gerekir ki, her ne kadar AB Kıbrıs politikasını tarihsel gerçekler ve hukuki verilerden yola çıkarak oluşturmaktan kaçınsa da, Avrupa Birliği'ne tam üyelik vizyonu hem Kuzey hem de Güney için sorunun çözümü konusunda bir motivasyon kaynağı olmuştur. Doğrudan görüşmeler hız kazanmış, Türk tarafı, en az Rum tarafı kadar çözüme taraftar olduğunu doğrudan görüşmelere başlama önerisiyle ve görüşmelerdeki aktif ve yapıcı tutumuyla kanıtlamıştır.

2002 yılının sonuna geldiğimizde şimdiye kadarki en kapsamlı çözüm önerisi Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından, doğrudan görüşmelerde oluşan fikirler ışığında hazırlanıp taraflara iletilmiştir. Annan çözüm planı, uzunca bir süredir nihai ve kalıcı barışın kurulmasını bekleyen ada halkı için önemli bir fırsattır. Tarafların öneriyi adada kalıcı bir çözüme ulaşılması için önemli bir fırsat olduğu anlayışını benimseyerek, hassasiyet ve dikkatle değerlendirmeleri gerekmektedir.

Annan çözüm planı, nihai planda, bir öneridir. Uçaksavar silahlarının menziline kadar detaylara girse de, iki tarafın anlaşmasına temel olabilecek bir barış teklifidir. Dünyada hiçbir barış antlaşması yoktur ki, karşılıklı tavizler verilmeden imzalanabilsin. Ve karşıt iki tarafın bir antlaşmanın imzalayıcıları olduğu bir ortamda, dünyada hiçbir antlaşma yoktur ki, bir tarafın isteklerini yüzde yüz karşılayabilsin. Unutulmaması gerekir ki, Büyük Zafer'den sonra imzalanan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu antlaşması olan Lozan Barış Antlaşması karşılıklı tavizler, ve bazı büyük sorunların ileriye bırakılmasıyla imzalanabilmiştir.

Türkiye'nin öncelikli ulusal çıkarı, istikrarlı ekonomik büyüme ve refah düzeyinin artırılması doğrultusunda AB üyeliği hedefini bir an önce gerçekleştirmektir. Kıbrıs konusunda çözümsüzlüğün, Türkiye-AB ilişkilerinde ve Türkiye'nin tam üyelik perspektifinde aksamaya yol açmasının tarihi ve toplumsal sorumluluğu çok ağır olacaktır.

Kıbrıs sorunun girdiği bu tarihi dönemeçte, TÜSİAD olarak üzerimize düşen görevi yerine getirdiğimize inanıyoruz. TÜSİAD 1998 yılında KKTC'yi ziyaret etmiş, Kıbrıs Sanayicileri ve İşadamları Derneği ile birlikte hazırladığı "KKTC Ekonomisi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı raporla, KKTC ekonomisinin yeniden yapılandırılmasına ilişkin önerileri aynı yılın Temmuz ayında kamuoyuna sunmuştur. TÜSİAD, Türkiye SİAD Platformu'nun da üyesi olan KKTC İŞAD ile KKTC özel sektörünün gelişmesi ve ekonomideki etkinliğinin artırılmasına yönelik işbirliğini sürdürmektedir. Kasım 2001'den itibaren TÜSİAD basın açıklamalarıyla Kıbrıs konusundaki görüşlerini tüm samimiyetiyle kamuoyuyla paylaşmıştır. TÜSİAD'ın yayın organı olan Görüş dergisinin Şubat-Mart 2002 sayısının tümü Kıbrıs sorunun her yönüyle incelenmesine ayrılmıştır.

Bugün geldiğimiz noktada, ne yazık ki, duygu ve düşüncelerin birbirine karıştığını görmekteyiz. 1974 öncesinin acı hatıraları, adanın kanla yazılmış geçmişinden kaynaklanan korkular, soruna rasyonel çözüm arayışlarıyla yan yana varlıklarını sürdürmektedirler. Ada halkı kalıcı ve adil bir çözümü ve yeni bir ortaklık girişimini hak etmektedir. Bu gerçekten hareketle akl-ı selimi hakim kılmak ve Türk toplumu içindeki tüm kutuplaşmaları önlemek amacıyla, içinde birçok olumlu noktalar barındıran Annan çözüm planının sükunetle tartışılmasının tek çözüm yolu olduğunu düşünüyoruz. Kıbrıs'ta sağlanacak adil ve kalıcı bir çözümün hem Türkiye, hem de Kıbrıs Türk halkı için de yeni olanaklar sunacağına ve geleceğe daha güvenli bakmamızı sağlayacağına inanıyoruz. AB üyesi Türkiye ve Birleşik Kıbrıs'ın Doğu Akdeniz'de bir barış ve huzur bölgesi oluşturacağına, yüzyıllar boyunca yan yana yaşamayı başarmış iki toplumun 21. yüzyılda yeni bir birliktelik oluşturabileceklerine olan ümidimizi korumak istiyoruz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılar sunarım.